

ODJEZD

„Prosím vás, Heywarde,“ obrátila se plavovlasá dívka k důstojníkovi po svém boku, „tenhle rudoch má být naším průvodcem? Vždyť z něj jde strach. Podívejte se, jak vypadá!“

„Nebojte se, Alice,“ usmál se povzbudivě a sebevědomě důstojník Heyward. „Ten indián je posel v naší armádě a měli bychom ho vlastně považovat za hrdinu. Zprávu o postupu Francouzů přinesl právě on a sám se nabídl, že nás dovede do tvrze William Henry neznámou bezpečnou stezkou. Bude to pro vás jistě příjemnější cesta, než kdybychom se vláčeli s hlavní vojenskou kolonou.“

„Doufám, Duncane, že ho znáte opravdu dobře,“ řekla plavovlasá dívka nedůvěřivým hlasem. „Ale jsem asi bláhová... Kdybyste ho neznal, jistě byste se mu nesvěřil...“

„Řekněte raději, Alice, že bych mu nesvěřil vás!“ skočil jí do řeči Duncan.

„Abych vás uklidnil, povím vám, co o něm vím. Pochází z kanadských kmenů, ale teď slouží Mohawkům, našim indiánským spojencům. Vypadlo mi už z hlavy, proč se vlastně stal Mohawkem. Víم jenom, že v tom hrál nějakou roli i váš otec, generál Munro, a že se s indiánem tenkrát nejednalo zrovna přátelsky.“

„Jestli byl nepřitelem mého otce, pak se mi už vůbec nelíbí, majore Heywarde!“ zvolala Alice, zřejmě čím dál tím znepokojenější. „Poslyšte, řekněte mu, ať promluví.“ Pohlédla s prosbou v očích na důstojníka. „Možná si myslíte, že je to ode mě pošetilé – ale já bych chtěla slyšet jeho hlas. Víte přece, jak důvěřuji zvuku lidského hlasu...“

„To by byla zbytečná námaha, Alice. Neodpověděl by a tvářil by se, že nerozumí... Ah! Podívejte, právě zastavil a dává znamení rukou. Tady asi odbočíme na tajnou stezku.“

Skutečně – indián stál na kraji vojenské silnice a ukazoval na mýtinu, která se k ní po jedné straně těsně přimykala. Na konci mýtiny bylo vidět úzkou stezku, kudy se mohl jezdec stěží protáhnout.

„Nedávejte na sobě nic znát,“ zašeptal rychle Heyward Alici. „Nedávejte najevo žádnou nedůvěru k tomu chlapíkovi. Zbytečně byste přivolávala nebezpečí, kterého se, myslím, bojíte úplně zbytečně.“

„Co tomu říkáš, Coro?“ zeptala se Alice své sestry. „Nebylo by bývalo lepší, kdybychom všichni jeli s vojáky? I když by to pro nás nebylo zvlášť příjemné, rozhodně by to bylo bezpečnější než se dát vést nějakým divochem.“

„Vidíte strašáky tam, kde nejsou,“ trpělivě uklidňoval Alici Heyward. „Uvědomte si, že o cestě vojenských posil jedoucích z pevnosti Edward do tvrze William Henry určitě ví i náš nepřítel. Kdo ví, jestli se nepokusí o útok. Ale o naší cestě neví naprosto nikdo.“

„A proč bychom tomu indiánovi neměli důvěřovat? Jenom proto, že má jiné zvyky a že se chová jinak než my? Anebo proto, že má jinou barvu pleti?“ namítla druhá dívka, černovlasá Cora.

Po těch slovech už Alice neváhala. Pobídla svého koně a první rozhrnula větve houštiny a vjela za indiánským vůdcem na pěšinu, skrytou v temnotě lesa.

Několik minut se prodírali houštím, ale potom se dostali mezi stromy a tam už koně mohli jet pohodlněji. Indián teď přidal do kroku, chvílemi dokonce běžel drobnými pravidelnými skoky, takže koně skoro neustále klusali.

Major Heyward se obrátil a chtěl oslovit Coru, když vtom uslyšel dupot koňských kopyt. Trhl rychle otěžemi, sáhl po zbrani a obezřetně se rozhlížel po okolí.

„Podívejte!“ překvapeně ukázal rukou do lesa.

Mezi stromy bylo vidět hříbě s hubenou kobylou. Na jejím hřbetě se klátila prapodivná vyčouhlá postava. Při každém kroku zvířete se vztyčovala ve

třmenech a zase se rychle skrčovala, jako by to byla loutka zavěšená na pružince. Když se podivný pocestný přiblížil, musel se dát major Heyward mimoděk do smíchu.

„Hej, pane!“ zavolal pobaveně na směšného jezdce. „Něco jste tu ztratil nebo snad někoho hledáte?“

„Tak jest!“ odpověděl dlouhán, sundal z hlavy svůj třírohý klobouk a zamával na pozdrav. „Hledám vás! Bylo mi řečeno, že se ubíráte do pevnosti William Henry. Mám tam také namířeno, a tak jsem si myslel, že příjemná společnost v podobě mé osoby vám nebude proti mysli. Víte, že jsem za ten týden, který jsem strávil v tvrzi Edward, málem ochraptěl od neustálého vpytávání, kudy se do pevnosti dostanu? A ochraptět – to znamená konec s mým povoláním! Tak jsem si řekl, že bude nejlépe, když se přidám k vám.“

„To jste se rozhodoval trochu neuváženě,“ řekl poněkud chladně major Heyward. Nelíbilo se mu, že by s nimi měl jet někdo naprosto neznámý. „Smím se vás zeptat, když jste už mluvil o mém povolání, čím vlastně jste...?“

„Já?“ zeptal se udiveně vytáhlý cizinec. „Prozradím vám rád, co poutá moje srdce. Má ctizádost patří sborovému zpěvu, a zejména zpěvu nábožných žalmů. Jsem zpěvák, vážený pane!“

„Beru toho pána pod svou ochranu, Duncane! A nemračte se na mě,“ obrátila se Alice k Heywardovi, kterého se zmocnily rozpaky. „Jestli mi chcete udělat radost, nechte ho, ať jede s námi. Je to rozhodně civilizovanější a spolehlivější člověk než ten indián.“

Heyward chvíli váhal, pak se lehce uklonil, přikývl a zajel po bok Coře.

„Děkuji vám,“ směšně se Alici ukláněl dlouhán. „Doufám, že se vám budu moci odvděčit pěknou duchovní písní. Ujišťuji vás, že Davidovy žalmy převyšují svou krásou každou světskou píseň. Hleďte, nehnu se bez nich, ať jdu kamkoli!“

Podivný muž hbitě vytáhl z kapsy knížku, nasadil si na nos cvikr a rozevřel svazek před sebou přímo na hřbetě koně. Pak bez dalšího vysvětlování jen pronesl: „Poslyšte!“, vyndal z kapsy píšťalu, vyloudil na ní vysoký, pronikavý tón a začal zpívat kupodivu příjemným hlasem: „Ach, jakou slast to duši dává, když žije bohabojně...“

Zpíval a přitom zvedal a zase připažoval pravou ruku a pokaždé se na několik vteřin dotkl knihy žalmů. Byl by své pěvecké číslo provozoval kdovíjak dlouho, kdyby byl nezasáhl major Heyward.

„Alice,“ vrátil se s koněm k usmívající se plavovlásce, „myslím, že tu nikde nečihá žádné nebezpečí, ale to neznamená, že bychom se neměli chovat co nejbezpečněji. A tenhle zpěv... ten by si měl pan zpěvák ušetřit pro příhodnější chvíli! Domluvte mu!“

Pobídl koně a rozjel se zase dopředu za Corou.

Kdyby se však zdržel vzadu a aspoň trochu se rozhlédl po okolí, nebylo by mu ušlo, že se v křoví pohnuly větve a za nimi se objevila pomalovaná tvář indiána.

PŘÁTELÉ

Téhož říjnového odpoledne roku 1757, za časů osadnických válek, kdy Angličané a Francouzi nelítostně a vytrvale zápasili o severoamerická území, zastavili na břehu říčky pár hodin cesty od pevnosti Edward dva statní muži – indián a běloch.

Slunce se už sklánělo pomalu k obzoru a hustá lesní klenba po obou stranách proudu vrhala dlouhé temné stíny. Les mlčel. Jen tu a tam se ozvalo klepání datla anebo skřehotavý křik doupňáka.

Indián se posadil na pařez obalený mechem. Byl to urostlý bojovník a jeho tělo bylo pomalováno bílou a černou barvou. Na hlavě – jinak oholené – měl jen chumáč vlasů ke skalpování s jedinou ozdobou: s velikým orlím perem, které se lehce dotýkalo jeho levého ramene. Za pasem měl zasunutý tomahavk a skalpovací nůž. Na svalnatá kolena si položil krátkou vojenskou karabinu.

Běloch – to mohl každý poznat na první pohled – byl člověk, který už v životě leccos zažil. Jeho svalnaté tělo bylo spíš šlachovité a vyhublé než zavalité. Měl oblečenou zelenou košili s vybledlými žlutými třásněmi a na hlavě mu seděla opelichaná letní kožešinová čepice. Tomahavk neměl, zato mu za opaskem z mušlí trčel veliký nůž. Měl pestře zdobené mokašiny, v jakých chodí indiáni. U nejbližšího stromu si opřel dlouhou pušku, takové tehdy indiáni považovali za nejvražednější zbraně. Lovec – nebo to mohl být i zvěd – stál na kameni nedaleko indiána, a jak by se povrchnímu pozorovateli zdálo, klidně a soustředěně s ním rozprávěl. Ale jeho malé, bystré, neklidné oči se neustále rozhlížely kolem, jako by pátraly po zvěři nebo po skrytém nepříteli.

„Nedávají mi za pravdu i pověsti vašich otců?“ promluvil běloch v jazyce, kterým mluví indiánské kmeny mezi řekami Hudsonem a Potomakem. „Vaši otcové, Čingašgúku, přece přišli od západu slunce, překročili Velkou řeku, přemohli domorodé obyvatele a sami se stali vládci nového území. A moji otcové, kteří přišli od východu slunce, ze zemí za Slaným jezerem, jak vy říkáte, nedělali nic jiného než vaši předkové. Kdo z nás má právo soudit?“

„Sokolí oko však neuvážil, že moji rudí otcové přemohli v boji jiné rudé muže stejnými zbraněmi,“ odpověděl indián a v jeho hlase zazněl tón hrdosti. „Nebo snad Sokolí oko neví, jaký je rozdíl mezi kamenným šípem rudého bojovníka a olovem, které vypouštějí pušky bílých mužů?“

Lovec se na okamžik odmlčel a pak namítl:

„Čingašgúk mluví pravdu, ale když si vzpomenu, co jsem viděl u rudých mužů tam dole při lovu jelenců, musím říct, že puška v rukou mých předků byla méně nebezpečná zbraň než luk a šíp, kterým střílí rudí bojovníci.“

Indián udělal pohrdavý posunek rukou.

„To rády opakují všechny bledé tváře. Ale vypravují také svým bojovníkům o tom, že když se setkali s rudými muži, nebyli pomalováni válečnými barvami, jimiž se potře každý bojovník, který se ozbrojil válečnou sekerou?“

„Nechci se zastávat nepravostí, ať je spáchal kdokoliv,“ podotkl lovec. „Vím, že mí krajané učinili mnohé věci, se kterými čestný bojovník nemůže souhlasit. Ale každá historie má svůj rub a líc. Ptám se proto Čingašgúka, co se stalo, když se v těchto krajích setkali moji předkové s jeho předky?“

Indián chvíli mlčel, neodpovídal. Pak důstojně promluvil vážným, slavnostním hlasem: „Nechť mi Sokolí oko naslouchá pozorně a jeho uši nebudou pít lži. Uslyší, co říkali moji otcové, a dozví se, co vykonali.“

Indián se znovu na okamžik odmlčel a potom pokračoval: „Přišli jsme z té krajiny, kde se slunce ukrývá na noc, šli jsme přes velké pláně, kde se pásli bizoni, až jsme stanuli u Velké řeky. Tam jsme statečně bojovali s kmeny Alligewů a země byla rudá jejich krví. Od břehů Velké řeky až k břehům Slaného jezera jsme pak už nenašli žádný kmen. Mužové Maquajů nás zpovzdáli sledovali. My jsme však řekli, že všechna země odtud až k řece, vzdálené dvacet sluncí na jih, patří nám, a Maquaje jsme zahnali do lesů k medvědům. Neokusili nikdy ani špičkou jazyka soli ze Slaného jezera, ani nelovili ryby ve Velkém jezeře. My jsme potom žili jako pokojní mužové v zemi, kterou jsme dobyli jako udatní bojovníci.“

„Slyšel jsem to už vypravovat několikrát,“ řekl běloch, když se indián opět na okamžik odmlčel, „a věřím, že to je pravda. Stalo se to ale už dávno, dávno před tím, než Angličané přistáli u břehů této země.“

„Ano. Tenkrát ještě rostl smrk na místě, kde dnes vrhá stín tento kaštan. První bledé tváře, které k nám přišly, nemluvily anglicky. Připluly na velikém člunu v době, kdy moji rudí předkové zakopali válečnou sekeru a žili všichni v míru. Ve Slaném jezeře loví ryby, v lesích stíhali losy a ze vzduchu sestřelovali ptáky. Mužové si vybírali ženy, aby jim dávaly děti, a všichni vzývali Velkého ducha. Maquajové se neodvažovali ani přiblížit k našim lovištím, směli jen z dálky poslouchat naše vítězné zpěvy.“

„Víš Čingašgúk něco o svých předcích z té doby?“ zeptal se lovec.

„Můj rod je nejstarší ze všech rodů a já jsem jeho přímým potomkem,“ odpověděl tiše indián a po chvíli pokračoval: „Když připluly k našim břehům první bledé tváře, daly pít mému lidu ohnivou vodu. Mí předkové ji pili, a když se dotýkala jejich hrdla, zdálo se jim, že nebe splývá se zemí, a věřili, že našli Velkého ducha. Bylo to však jen blouznění a klam. Nenalezli Velkého ducha, ale byli oloupeni o svou zemi a bílé tváře, mluvící holandsky, je zahnal daleko od Slaného jezera. Já, náčelník, jsem proto už nikdy nespatriil mohly svých předků na jeho březích.“

„Ale Čingašgúkův kmen se před nedávnem přišel shromáždit ke svým bratřím Delawarům?“

„Kde jsou květy těch let?“ potřásl hlavou indián. „Opadaly dávno jeden po druhém, a tak jak opadaly, zmizeli jeden po druhém i všichni, kdo patřili k mému lidu. Odebrali se do věčných lovišť. I já stojím na vrchole hory a ubírám se dolů do údolí. Až sestoupím a můj syn Unkas přijde za mnou, nebude na světě už ani jediné kapky mohykánské krve. Neboť můj syn je poslední z rodu Mohykánů.“

V té chvíli se za Čingašgúkem ozval hrdelní hlas. Zazněl mladě a líbezně, byla v něm svěžest i ušlechtilost.

„Unkas je zde. Co má vykonat Unkas?“ ozvalo se z křoví.

Lovec sebou trhl a znepokojený sáhl po opřené pušce, ale starý indián seděl klidně dál, ani se nepohnul, ani neotočil hlavu směrem, odkud přicházel hlas.

Rozhrnulo se křoví a před nimi stanul mladý indiánský bojovník. V ruce držel pušku, přes rameno měl pověšený luk a za pasem mu vedle dlouhého nože trčel tomahavk. Mladý indián se usadil mlčky na břehu říčky, tak klidně a samozřejmě, jako by to byla nejpřirozenější věc na světě. Čingašgúk na sobě stále nedával znát ani nejmenší známku překvapení. Chvíli bylo ticho. Běloch rozpačitě zase položil pušku a vyčkával. Konečně Čingašgúk pootočil oči k Unkasovi a zvolna, rozvážně se zeptal:

„Odvažují se snad Maquajové zanechávat v tomto lese otisky svých mokasínů?“

„Sledoval jsem jejich stopy,“ odpověděl mladý indián, „a zjistil jsem, že jich tu je tolik, kolik je prstů na obou mých rukou. Ukrývají se ale jako zbabělci.“

„Ti lotři slídí po skalpech a loupežích!“ zahučel lovec. „Montcalm, ten zatracený francouzský generál, pošle své maquajské vyzvědače až do našeho tábora, jen aby se dověděl, jakou jsme se dali cestou...“

Čingašgúk vrhl pohled po zapadajícím slunci.

„Vyplašíme je z jejich houštin jako jelence! Navrhuji Sokolímu oku, abychom se utábořili. Zítra ukážeme Maquajům, že nemají co dělat s babami, ale s bojovníky.“

„Souhlasím,“ zabručel Sokolí oko. Chtěl ještě něco dodat, ale náhle pokynul bradou lehce před sebe a tlumeným hlasem dodal: „Zdá se mi, že nám právě přišla večere. Takový krásný párek jelenců, jako se vrtí tamhle v křoví, jsem letos ještě neviděl. Vsadím se, Unkasi,“ zasmál se polohlasem, „že trefím to zvíře přesně mezi oči.“ Při těch slovech pozvedl pušku a zamířil.

Právě v tom okamžiku se ozval hlas starého indiána:

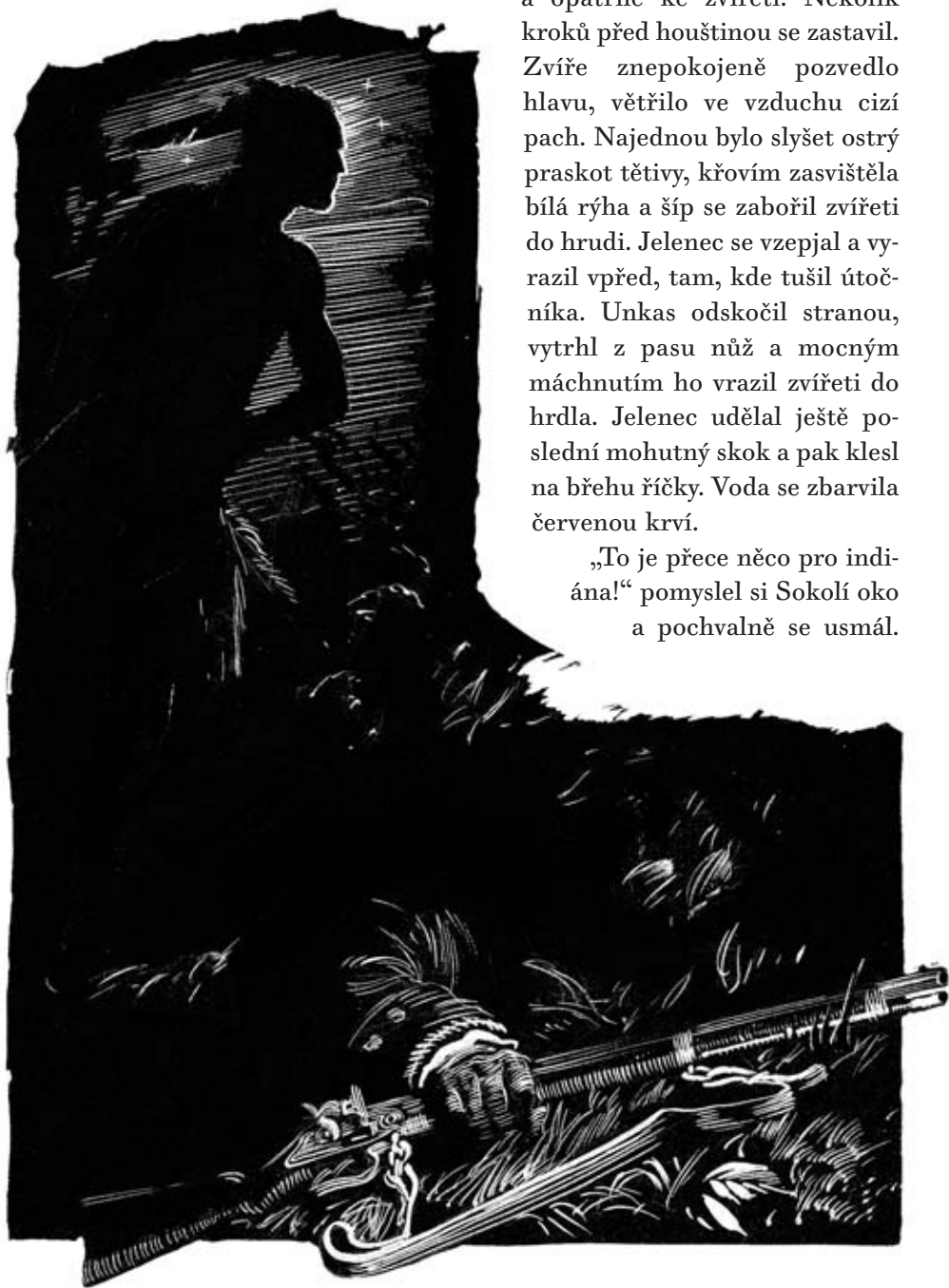
„Chce Sokolí oko zvítězit nad Maquaji? Potom ať raději nechá svou pušku mlčet.“

„Pravda,“ řekl lovec a sklonil zbraň, kterou předtím už přiložil k líci. „Rána z pušky by jim řekla víc než naše stopy. Luk se pro tentokrát hodí víc...“

Čingašgúk pokynul lehce rukou a Unkas se vrhl k zemi. Plazil se tiše a opatrně ke zvířeti. Několik kroků před houštinou se zastavil. Zvíře znepokojeně pozvedlo hlavu, větřilo ve vzduchu cizí pach. Najednou bylo slyšet ostrý praskot tětiny, křovím zasvištěla bílá rýha a šíp se zabořil zvířeti do hrudi. Jelenec se vzepjal a vyrazil vpřed, tam, kde tušil útočníka. Unkas odskočil stranou, vytrhl z pasu nůž a mocným máchnutím ho vrazil zvířeti do hrdla. Jelenec udělal ještě poslední mohutný skok a pak klesl na břehu říčky. Voda se zbarvila červenou krví.

„To je přece něco pro indiána!“ pomyslel si Sokolí oko a pochvalně se usmál.

„Statečnost, obratnost, pohotovost...“ Chtěl běžet za Unkasem, ale vtom starý indián vzrušeně vykřikl:

„Uff!“

Překvapený lovec si všiml, že se Mohykán sklání k zemi, téměř se jí dotýká uchem a pozorně naslouchá.

„Co slyší můj přítel Čingašgúk? Pro mé uši je les němý...“ řekl překvapený lovec.

„Slyším hlas kroků.“

„Jsou to snad vlci, kteří sledovali jelence a teď přicházejí po jeho stopě?“

„Nikoli,“ řekl indián. „Slyším kroky koní. Jsou to bledé tváře, krajané Sokolího oka, kteří na nich jedou... Chce s nimi Sokolí oko promluvit?“

„Proč ne?“ odpověděl lovec. „Promluví s nimi angličtinou, za kterou by se nemusel stydět sám anglický král.“ A potom si zabručel sám pro sebe: „To bych opravdu rád věděl, podle čeho ti indiáni poznají příchod bělocha... Člověk má za ta léta života v divočině také nějaké zkušenosti. Považují ho sice za polovičního indiána, tohle ale nedokáže... Pozor! Teď něco prasklo! Jsou už asi v křovinách... už je slyšet dusot koní... Už se blíží...“